

ಕೋಪದ ಫಲವಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿಬಂದ ಇವಳು ಅವರೆಲ್ಲರ ಶಕ್ತಿಗಳು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಕೆಟ್ಟ ಶಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುವ ಅವರೆಲ್ಲರ ಇಚ್ಛೆಗಳೂ ಒಂದಾಗಿ ಮೂರ್ತಿಭವಿಸಿದವಳು. ಅದರಿಂದಾಗಿಯೇ ಅವಳನ್ನು ಯುದ್ಧವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ರಕ್ತವರ್ಣದವಳಾಗಿ ತೋರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮಹಿಷಾಸುರನನ್ನು ಕೊಂದವಳು ಇವಳೇ.

ಮಹಿಷಾಸುರನ ಕಥೆ ಅನೇಕ ಸೂಚ್ಯಾರ್ಥಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಮಹಿಷಾಸುರ (ಎಂದರೆ ಕೋಣ) ಬಲವಿರುವವನು ಮಾಡಿದ್ದೇ ಸರಿ ಎನ್ನುವ ಅರಣ್ಯನಿಯಮದ ಪ್ರತೀಕ. ಸ್ವಾರ್ಥೋದ್ದೇಶವಿರುವಲ್ಲಿ ಯಾವ ಪ್ರತಿಭಟನೆಯನ್ನೂ ಲೆಕ್ಕಿಸದ ಕ್ರೂರ ಪಾಶವೀಶಕ್ತಿ ಅವನದು. ಒಗ್ಗಟ್ಟು ಇಲ್ಲದಾಗ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಸಹ ಅವನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಎದುರಿಸಿದನು. ಆದರೆ ದೇವತೆಗಳ ಸುಸಂಘಟಿತ ಬಲದ ಎದುರಿಗೆ, ಹೋರುವ ಪ್ರಬಲ ಇಚ್ಛೆಯ ಎದುರಿಗೆ, ಅವನು ಸೋಲಬೇಕಾಯಿತು. ಇದನ್ನೇ ದೇವಿ ಮಹಿಷಾಸುರ ಮರ್ದಿನಿ ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವುದು. ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ತರದಲ್ಲಿ ಈ ಕಥೆಯ ನೀತಿ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ಬೇಡದಿರುವಷ್ಟು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಅದರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸೂಚ್ಯಾರ್ಥವನ್ನು ನಾವು ಅವಗಣಿಸುವಂತಿಲ್ಲ. ವ್ಯಷ್ಟಿ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಮಹಿಷಾಸುರನು ಅಜ್ಞಾನದ, ಎಗ್ಗಿಲ್ಲದ ಅಹಂಕಾರದ ಪ್ರತೀಕ. ಸಾಧಕನು ತನ್ನ ಶಕ್ತಿಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಒಂದುಗೂಡಿಸಿ, ದೃಢವಾದ ಇಚ್ಛಾಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಹೋರಾಡಿದರೆ ಮಾತ್ರವೇ ಅದನ್ನು

ಅಕ್ಟೋಬರ್ 2015

ಜಯಿಸುವುದು, ಅದರ ಮೇಲೆ ಹತೋಟಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವುದು ಸಾಧ್ಯ. ತನ್ನ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ತಾನೇ ನಿಂತಿರುವವನಿಗೆ ದೇವರು ನೆರವಾಗುತ್ತಾನೆಯಾದ್ದರಿಂದ, ಅಂಥವನಿಗೆ ಭಗವಂತನ ಸಹಾಯ ಯಾವಾಗಲೂ ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ.

ದೇವಿಯ ಸಾತ್ವಿಕ ಮುಖವನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವ ಮಹಾಸರಸ್ವತೀ ಮೂರನೆಯ ದೇವತೆ. ಶರತ್ಕಾಲದ ಚಂದ್ರನಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವ ಅವಳು ತನ್ನ ಎಂಟು ಕೈಗಳಲ್ಲಿ ಗಂಟೆ, ತ್ರಿಶೂಲ, ನೇಗಿಲಿನ ಗುಳ, ಶಂಖ, ಕುಟ್ಟಾಣಿ, ಚಕ್ರ, ಬಿಲ್ಲು ಮತ್ತು ಬಾಣಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದಿರುವಳು. ಪಾರ್ವತಿಯ ಭೌತಿಕ ಕವಚದಿಂದ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿದುದರಿಂದಲೇ ಅವಳಿಗೆ ಕೌಶಿಕೀ ದುರ್ಗಾ ಎಂದು ಹೆಸರು. ಪರಿಪೂರ್ಣ ಅಂಗ ಸೌಷ್ಟವ ಹಾಗೂ ಸೌಂದರ್ಯಗಳು ಮೂರ್ತಿವೆತ್ತಂತೆ ಇರುವ ಅವಳು, ಕಾರ್ಯೋನ್ಮುಖತೆಯ, ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಮತ್ತು ಸುಸಂಘಟಿತತೆಯ ಹಿಂದಿರುವ ಶಕ್ತಿ.

ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಆಗಮಗಳಲ್ಲಿ ಉಕ್ತವಾಗಿರುವ ದೇವಿಯ ರೂಪಗಳಿಗಂತೂ ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಶೈಲಪುತ್ರೀ, ಕೂಷ್ಮಾಂಡಾ, ಕಾತ್ಯಾಯನೀ, ಕ್ಷೇಮಂಕರೀ, ಹರಸಿದ್ಧಿಃ, ವನದುರ್ಗಾ, ವಿಂಧ್ಯವಾಸಿನೀ, ಜಯದುರ್ಗಾ ಮುಂತಾದುವುಗಳು. ಅವು ಪ್ರತಿಮಾರೂಪಣೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ತಮ್ಮ ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಅಭಿಲಾಷೆಗಳ ಪೂರೈಕೆಗಾಗಿ ದೇವಿಯ ವಿವಿಧ ರೂಪಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸುವ ಭಕ್ತರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಕುತೂಹಲಕಾರಿಯಾಗಿವೆ.

ದುರ್ಗೆಯ ಪ್ರತಿಮೆಗಳಿಗೆ ನಾಲ್ಕು, ಎಂಟು, ಹತ್ತು, ಹದಿನೆಂಟು, ಅಥವಾ ಇಪ್ಪತ್ತು ಕೈಗಳೂ ಇರಬಹುದು. ಕಣ್ಣುಗಳು ಮಾತ್ರ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮೂರು. ತಲೆಗೂದಲನ್ನು ಕಿರೀಟದ ಹಾಗೆ ಬಾಚಿ ಅಲಂಕರಿಸಿರುವಂತೆ ತೋರಿಸುವರು (ಕರಂಡ ಮುಕುಟ). ಅವಳಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಭವ್ಯವಾದ, ಕೆಂಪಾದ ಉಡುಪಿನ ಹಾಗೂ ಆಭರಣಗಳ ಅಲಂಕಾರವನ್ನು ಮಾಡುವರು. ಕೈಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದಿರುವ ವಸ್ತುಗಳೆಂದರೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಶಂಖ, ಚಕ್ರ, ತ್ರಿಶೂಲ, ಬಿಲ್ಲು, ಬಾಣ, ಖಡ್ಗ, ಚೂರಿ, ಗುರಾಣಿ, ಅಕ್ಷಮಾಲೆ, ಮದ್ಯದ ಬಟ್ಟಲು ಹಾಗೂ ಗಂಟೆ. ಅವಳನ್ನು ಕಮಲದ ಮೇಲೆ ಅಥವಾ ಒಂದು ಮಹಿಷಿಯ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ನಿಂತಿರುವಂತೆ ತೋರಿಸಬಹುದು ಅಥವಾ ಸಿಂಹದ ಮೇಲೆ ಸವಾರಿ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಂತೆ ತೋರಿಸಬಹುದು.

ಅವಳ ವಾಹನವಾದ ಮೃಗರಾಜ ಸಿಂಹವು ಸೃಷ್ಟಿಯ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಪ್ರಾಣಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತದೆ. ಆಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಇರುವ ಹಪಹಪಿಯನ್ನೂ, ಆ ಮೂಲಕ ವಿಷಯ ವಸ್ತುಗಳ ಮೇಲಣ ಆಸೆಯನ್ನೂ, ಅದು ಕೊನೆಗೆ ತಪ್ಪದೆ ಕಾಮಕ್ಕೆ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನೂ ಅದು ಸೂಚಿಸಬಹುದು. ದೇವತೆಯ ಮಟ್ಟಕ್ಕೇರಬೇಕಾದರೆ ಮನುಷ್ಯನು ಪಾಶವ ಸೆಳೆತಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಂಡಿರಬೇಕು - ಇದೇ ಬಹುಶಃ ದೇವಿಯನ್ನು ಸಿಂಹವಾಹಿನಿಯಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿರುವುದರ ಸಂದೇಶವಾಗಿರಬೇಕು.

ಸ್ವಾಮಿ ಅಖಂಡಾನಂದರ ಸ್ವತಿಸಂಚಯ

ಬಂಗಾಳಿ ಮೂಲ: ಸ್ವಾಮಿ ನಿರಾಮಯಾನಂದ

ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ: ಕುಮಾರಿ ಪಿ.ಉಷಾ

ಭಾಗ ೧೨

೧೬ ಡಿಸೆಂಬರ್, ೧೯೩೬: ಇಂದು ಆಶ್ರಮ ಜೀವನದ ಮೂಲ ನಿಯಮ-ನೀತಿಗಳಿಗೆ (principle) ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಸ್ವಾಮಿ ಅಖಂಡಾನಂದರು ಅನೇಕ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದರು.

“ತಟ್ಟೆಯ ಸುತ್ತ ಅರ್ಧವೃತ್ತಾಕಾರದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಎಲ್ಲರೂ ತಿನ್ನುವಾಗ ಕಡಲೆಪುರಿ ಚೆಲ್ಲಿ ಹಾಳುಮಾಡುವುದನ್ನು ನೋಡಿದ್ದೇನೆ. ಹಿಂದೆ ಒಂದು ಕಡಲೆಪುರಿ ಚೆಲ್ಲಿದರೆ, ಅವನಿಂದ ಭಿಕ್ಷಾನ್ನ ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಭಿಕ್ಷೆಯ ವಸ್ತುವನ್ನು ಎಂದಾದರೂ ವೃಥಾ ಮಾಡಬಹುದೆ? ಎಷ್ಟು ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಜನ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ - ಇದನ್ನು ನೆನಪಿನಲ್ಲಿಡಬೇಕು. ಅವರ ತ್ಯಾಗ ಕಡಿಮೆಯೇನಲ್ಲ.

“ನೀವಿನ್ನೂ ‘ಸಿಕ್ಕಿದರೆ ತಿಂದೆ, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಇಲ್ಲ’ ಎಂದು ಹೇಳುವ ವೇದಾಂತಿ ಪರಮಹಂಸರಾಗಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗುವವರೆಗೆ ಎಲ್ಲ ವಸ್ತುಗಳನ್ನೂ ಜೋಪಾನವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಯಾರು ತಮ್ಮ ರಕ್ತ ಸುರಿಸಿ, ಪ್ರಾಣಕೊಟ್ಟು ಒಂದು ಆಶ್ರಮ ನಿರ್ಮಿಸುತ್ತಾರೋ, ಅವರ ಮನೋಭಾವವೇ ಬೇರೆ. ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡುವುದು ಬಹಳ ಕಷ್ಟ. ಅದಕ್ಕೆಷ್ಟು ಪುರುಷಪ್ರಯತ್ನ ಬೇಕು! ಈಗ ಹಣ ದೊರಕಿದೆ. ಅದಕ್ಕೇ, ನಾವಾಗಿ ಹಣ ತರುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿಲ್ಲ, ದೂರ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಂದ ‘ಭಕ್ತರು’ ಕಳುಹಿಸುತ್ತಾರೆ! ಇನ್ನು ಕಲ್ಲಿದ್ದಲು ಉರಿಸುವುದೇಕೆ? ಮೊದಲು (ನಾನೊಬ್ಬನೇ ಇದ್ದಾಗ) ಏನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ ಗೊತ್ತೆ? ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಜಮೀನುಗಳಿಂದ ಒಣಗಿದ ಸೌದೆ, ಬಿದಿರು, ಸೆಗಣೆಯನ್ನಾರಿಸಿ ಒಟ್ಟುಮಾಡಿದ್ದೆ. ಸಂಜೆ ಎಲ್ಲರೂ ಹೋಗಿ ಅದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬರಬೇಕು. ಅನಂತರ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಬೋರ್ಡಿನವರು ದೂರದ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮರವನ್ನು ಒಂದು ರೂಪಾಯಿಗೆ ಮಾರಿದರು. ಒಬ್ಬ ಮರ ಕಡಿಯುವವನನ್ನು ಕರೆಸಿ ಅದನ್ನು ಕಡಿಸಿದೆ, ಬಳಿಕ ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ

ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದೆ. ಚಿಕ್ಕ ಪುಟ್ಟ ತುಂಡುಗಳನ್ನು ಗೋಣಿ ಚೀಲದಲ್ಲಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ತಂದೆ. ಅದರಿಂದ ಅಡಿಗೆ ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ‘ಬಾಬು’ಗಳು ಊಟ ಮಾಡಿದರು.

“ನಾನು ಎರಡು ವರ್ಷ ಇಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ. ಆ ಬಳಿಕ ಒಂದು ನೋಡಿದರೆ ‘ಬಾಬು’ಗಳು ಗಾಡೆಗಳಿಗಿಂತ ಕಲ್ಲಿದ್ದಲು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಇಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇನ್ನಾವ ಕಷ್ಟವೂ ಇಲ್ಲ! ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಹಸುಗಳಿವೆ, ಆದರೂ ಬೆರಣಿ ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆಶ್ರಮದ ಜಮೀನಿನಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿರುವ ಸೆಗಣೆಯನ್ನು ಹೊರಗಿನ ಜನ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅದು ಒಣಗಿ, ಭೂಮಿ ಗಲೀಜಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇದರಕಡೆಯಾಗಿಗೂ ಗಮನವಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲ ಸಾಧು-ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಗಳು ಈ ಕ್ವಲ್ಲಕ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಹೇಗೆ ಗಮನ ಕೊಟ್ಟಾರು, ಹೇಳು?

“ಕಲ್ಲಿದ್ದಲಿನ ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಅಡುಗೆ ಮಾಡಿ ತಿಂದರೆ ವಾಯು ಉಪದ್ರವ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಸ್ವಾಮೀಜಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದರಲ್ಲಿ ಅಡುಗೆ ಬೇಗನೆ ಆಗುತ್ತದೆ, ಆದರೆ ಅನ್ನ ಬೇಯುವುದಿಲ್ಲ. ಸೌದೆ ಬೆಂಕಿಯ ಅಡುಗೆಯಿಂದ ಆರೋಗ್ಯ ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತದೆ. ನೇಕಾರರು, ಸಂತಾಲರನ್ನು ನೋಡಿದ್ದೀರಾ? ಬೆರಣಿಯ ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಅಡುಗೆಯೂ ಸಹಜವಾಗಿ ಜೀರ್ಣವಾಗುತ್ತದೆ, ಅದರಲ್ಲಿ ಬೇಯುವುದು ನಿಧಾನ ಅಷ್ಟೆ. ಹಳೆಯ ಕಾಲದವರು ಕಲ್ಲಿದ್ದಲಿನಿಂದ ಬೇಯಿಸಿದ ಅಡುಗೆಯನ್ನು ಊಟ ಮಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ಎಂಬುದರ ಹಿಂದಿನ principle ಇದೇ ಆಗಿತ್ತು. Principle (ತತ್ತ್ವ) ಹಿಡಿದು ಜೀವಿಸಬೇಕಾದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಬೇಕು. ಆದರಾಯಿತು, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಇಲ್ಲ - ಎಂದಿದ್ದರಾಗದು. Principle ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯಲು ಬಹಳಷ್ಟು ತ್ಯಾಗ ಮಾಡಬೇಕು.

“ಸ್ವಾಮೀಜಿ, ಸ್ವಾಮೀಜಿ ಎನ್ನುತ್ತೀರಿ. ಸ್ವಾಮೀಜಿ ಒಂದು principleನ ಸಾಕಾರಮೂರ್ತಿ. ಅವರು ರಕ್ತ-ಮಾಂಸಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದವರಲ್ಲ. ಅವರು idea (ಭಾವನೆ) ಗಳಿಂದ ನಿರ್ಮಿತರಾದವರು. ರಾಧೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಅವರು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು: ‘Radha was not of flesh and blood. She was a froth in the Ocean of Love’ (ರಾಧೆ ರಕ್ತಮಾಂಸಗಳಿಂದ ನಿರ್ಮಿತಳಾದವಳಲ್ಲ, ಅವಳು ಪ್ರೇಮಸಮುದ್ರದ ಮೇಲಿನ ಒಂದು ನೊರೆ) ಅದೇ ರೀತಿ ಸ್ವಾಮೀಜಿಯೂ ರಕ್ತಮಾಂಸದಿಂದ ನಿರ್ಮಿತರಾದವರಲ್ಲ. ಅವರು ಒಂದು ಭಾವನೆಯೇ ಮೈದಾಳಿದಂತಿದ್ದರು. Principle ಅನ್ನುವುದು ಪ್ರಚಂಡವಾದುದ್ದು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಎಲ್ಲ ವನ್ನೂ ತ್ಯಾಗ ಮಾಡಬೇಕು. ತತ್ತ್ವವೇ ಆದರ್ಶ.

“ಸ್ವರೂಪಾನಂದರನ್ನು ನೋಡು, ಸ್ವಾಮೀಜಿಯ ಆದರ್ಶ ದಂತೆ ಮಾಯಾವತಿ (ಅದ್ವೈತ ಆಶ್ರಮ, ಮಾಯಾವತಿ, ಉತ್ತರಾ ಖಂಡ ರಾಜ್ಯ)ಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಉತ್ಸವ, ಪೂಜೆ, ಆರತಿಗಳೂ ನಡೆಯಬಾರದೆಂದು principle (ನಿಯಮ) ಮಾಡಿದರು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರು ಎಷ್ಟೊಂದು ಅಡಚಣೆಗಳನ್ನು ಸಹಿಸಬೇಕಾಯಿತು! ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ‘ಗುರುವಿಗಿಂತ ಶಿಷ್ಯನೇ ಸಮರ್ಥ.’ ಆ ಶಿಷ್ಯ ಕಾಲವಾದ - ಅವನ ಆದರ್ಶದಂತೆಯೇ ಈಗಲೂ ಅಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿವೆ.”

೧೭ ಡಿಸೆಂಬರ್, ೧೯೩೬ : ಸ್ವಾಮಿ ಅಖಂಡಾನಂದರಿಗೆ ಧನಗೋಪಾಲ ಮುಖ್ಯೋಪಾಧ್ಯಾಯನ ಮೇಲೆ ಸ್ನೇಹಪೂರ್ಣ ಭಾವನೆಯಿತ್ತು. ಅವರ ಈ ಭಾವನೆ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಕಳೆದ ಜುಲೈ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಅವನ ಸಾವಿನ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಮಹಾರಾಜರು ಹೇಳಲಾರದಷ್ಟು ದುಃಖಿತರಾಗಿದ್ದರು. ಅವನ ಮರಣಾನಂತರ ಮಹಾರಾಜರಿಗೆ ಅವನ ಪತ್ರ ತಲುಪಿತ್ತು. ಅದರಲ್ಲಿ ಬರೆದಿತ್ತು: ‘ಊರಿಗೆ ಹೋದ ಮೇಲೆ ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಬರೆದು ಜಗತ್ತಿಗೆ ಉಡುಗೊರೆ ನೀಡುತ್ತೇನೆ.’ ಪ್ರತಿವಾರವೂ ಅಂಚೆ ಮೂಲಕ ಧನಗೋಪಾಲ ಮುಖ್ಯೋಪಾಧ್ಯಾಯನ ಪತ್ರ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಸೊಟ್ಟಸೊಟ್ಟಗೆ, ದೊಡ್ಡ ಬಂಗಾಳೀ ಅಕ್ಷರದಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಪತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಮಸಂಖ್ಯೆ ಬರೆದಿರುತ್ತಿತ್ತು. ೨-೩ ಕಂತುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪತ್ರ ಕೊನೆಗೊಳ್ಳುತ್ತಿತ್ತು. ಅವರು ತಮ್ಮ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಆಶ್ರಮದ ಗ್ರಂಥಾಲಯಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದರು.

ಆಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿ ಇಂದು ಅವರ ವಿಷಯ ಬಂದಿದೆ. ಬಾಬಾ ಹೇಳಿದರು: “ಧನಗೋಪಾಲನ ಭಾಷೆಗೆ ಅವರು (ಅಮೆರಿಕನ್ನರು) sparkling style (ಮಿನುಗು ರಚನಾ ಶೈಲಿ) ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಅವನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಜನ ಕೇಳುತ್ತಾರೆ, ಪ್ರಶಂಸೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅವನ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಓದುತ್ತಾರೆ. ಇದೇನು ಕಡಿಮೆಯೇ? ಅವನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದಾಗ ಯಾವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದ, ನಂತರ ಎಷ್ಟು ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ! ಬಹಳ ಕಷ್ಟದ ಜೀವನ, ಹೋರಾಟ ಮಾಡಿ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಬಂದ. ಠಾಕೂರರ ಮೇಲೆ ಅವನಿಗೆ ಎಂಥ ವಿಶ್ವಾಸ! ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರ ವಿಷಯವಾಗಿ ಅವನು ಬರೆಯುವುದು ‘ಶರಣಾಗತ! ಶರಣಾಗತ!’ ಎಂದು ಮಾತ್ರ. ಪತ್ರಗಳ ತುಂಬ ‘ಶರಣಾಗತ!’ ನಾನು ಅವನಿಗೆ ಬಂಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲು ಪ್ರೇರೇಪಿಸಿದೆ. ಅಣ್ಣ (ಸ್ವಾಮಿ ಶಿವಾನಂದರು) ಅಸ್ಪಷ್ಟರಾಗಿದ್ದಾಗ ಬಂದಿದ್ದ, ಹೋಗುವಾಗ ‘ಹೋದ ಕೂಡಲೆ ಪತ್ರ ಬರೆಯುತ್ತೇನೆ’ ಎಂದ. ನಾನು, ‘ಬರೆ, ಆದರೆ ಬಂಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆಯಬೇಕು’ ಎಂದೆ. ಅವನು ಒಂದು ಬಟ್ಟೆ ಕೇಳಿದ, ಆದರೆ ರೇಶ್ಮೆಯದು ಬೇಡವೆಂದ. ನೀವು ಧರಿಸುವಂತಹ ಖಾದಿ ವಸ್ತ್ರ ಬೇಕು ಎಂದ. ಸಕ್ಕರೆ ಪ್ರಸಾದವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋದ, ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪವೇ ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದ.”

* * *

ಮತ್ತೆ principle ವಿಷಯ ಬಂತು. “ಹಸುಗಳನ್ನು ಸಾಕಬೇಕು, ಆದರೆ ಯಾರೂ ಸೇವೆ ಮಾಡಲಾರರು. ನಾಯಿಗೆ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಆಹಾರ ಕೊಡಬೇಕು, ಅದನ್ನು ಕೂಡ ಯಾರೂ ಮಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಕೆಲವರು ಸರದಿ ಪ್ರಕಾರ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ಅಷ್ಟೊಂದು ಮಂದಿ ಇದ್ದರೂ, ಅವರಲ್ಲಿ ಯಾರೊಬ್ಬನೂ ಮುಂದೆ ಬಂದು ‘ಇದನ್ನು ನಾನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ’ ಅಂತ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ಮನಸ್ಸು ಅಷ್ಟು ಗಟ್ಟಿಯಿಲ್ಲ.

“ನನ್ನೊಡನೆ ೮-೧೦ ವರ್ಷಗಳಿದ್ದು, ನಾನು ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರ ಹೋದರೆ ಮುಗಿಯಿತು! ನಾನಿಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ದಿನಗಳು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನನ್ನ principle (ನೀತಿ ನಿಯಮ) ಬಿಟ್ಟುಬಿಡುವುದೇ? ಇನ್ನು ನಾನಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಏನಾಗುವುದೋ ತಿಳಿದೇ ಇರುವಿರಿ. ಎಲ್ಲೆಡೆ ಇದೇ ಸ್ಥಿತಿ. Principleನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯುವುದೆಂದರೆ ಸುಲಭವೇ? ಅದಕ್ಕೆ ಬಹಳಷ್ಟು ತ್ಯಾಗ, ತಪಸ್ಸು ಬೇಕು.

“ಸ್ವಾಮೀಜಿಯನ್ನು patriot saint (ದೇಶಪ್ರೇಮಿ ಸನ್ಯಾಸಿ) ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. Patriot ಆಗುವುದು ಸುಲಭವೇ? ದೇಶಾತ್ಮ ಬೋಧೆ! ಅವರಂತೆ feel (ಭಾವಿಸು) ಮಾಡುತ್ತಿರುವವರನ್ನಾಗಲಿ, ಮಾಡಿಸುತ್ತಿರುವವರನ್ನಾಗಲಿ ನಾನು ನೋಡಿಲ್ಲ. ಅವರ ಕೈಯಿಂದ ಅಚ್ಚಾದ ಮಿಷನ್ನಿನ ಮೂಲ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು ನಾವಲ್ಲವೇ? ನಮ್ಮ ಮಾತನ್ನಾದರೂ ಯಾರು ಕೇಳುತ್ತಾರೆ? ಉನ್ನತ idea (ಭಾವ) ವನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಹುಟ್ಟಿದವರೇ ಹೆದರುತ್ತಾರೆ. ಹೆಸರು ಕೀರ್ತಿಯ ಬಯಕೆ ಅತಿಘೋರವಾದದ್ದು. ನಾವು ಸನ್ಯಾಸಿಗಳು, ಹೆಸರು, ಕೀರ್ತಿಗಳು ನಮ್ಮ ಪಾಲಿಗೆ ಹಕ್ಕಿಯ ಹಿಕ್ಕೆಯಂತೆ!

“ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದು ಸುಲಭವೇ? ದೊಡ್ಡ ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದ ಅಂತ ಹೇಳುವುದೂ ಇಲ್ಲ, ಅದನ್ನು ಒಪ್ಪುವುದೂ ಇಲ್ಲ. ಎಂದಾದರೂ ಇತರರ ಮೂಲಕ ಅದು ಹೊರಬಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ. ನಾವು ಹೇಗಿದ್ದೆವು ಗೊತ್ತೇ? ಏನಾದರೂ ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದರೆ, ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತ ಮೊದಲು ನಾವೇ ಹೋಗಿ ‘ಇಂಥ ತಪ್ಪನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ’ ಎಂದು ಹೇಳಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಸ್ವಾಮೀಜಿ ಪಶ್ಚಿಮದಿಂದ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಗುರುಭಾಯಿಗಳೊಬ್ಬರು ಸ್ವಾಮೀಜಿಯವರನ್ನು ಕಂಡು, ತಮ್ಮ ದೋಷವನ್ನು ಇತರರು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ತಾವಾಗಿಯೇ ಹೇಳಬೇಕೆಂದು ಸಿಲೋನಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದರು.

“ನಾನೊಮ್ಮೆ ಡಾರ್ಜಿಲಿಂಗ್‌ನಿಂದ ವಾಪಸ್ಸು ಬರುತ್ತಿದ್ದೆ. ಸ್ನೇಷನ್ನಿನಿಂದ ಗಾಡಿ ಹೊರಡುವ ಮುನ್ನ ಹುಡುಗನೊಬ್ಬ ನನ್ನ ಗಾಡಿಗೆ ಧುಮುಕಿದ. ಅವನು ಅನಾಥನಿರಬೇಕೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಅವನನ್ನು ನನ್ನೊಂದಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದೆ. ಸಿಲಿಗುರಿಯಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ತಂದೆ ಇದ್ದಾನೆಂದು ತಿಳಿದಾಗ, ತಕ್ಷಣ ಪೊಲೀಸರಿಗೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತಿಳಿಸಿ, ಅವನನ್ನು ಅವರಿಗೊಪ್ಪಿಸಿದೆ. ಇತ್ತ ಕ್ಷಾಮದ ಪರಿಹಾರಕಾರ್ಯದ ನಂತರ ಗೆಜೆಟ್ ಸುತ್ತೋಲೆ ಹೊರಡಿಸಿದ್ದರು, ಹುಡುಗ ನಮ್ಮ ಹತ್ತಿರ ಬಂದಿದ್ದಿರಬಹುದು ಎಂದು.

ಹುಡುಗನ ತಂದೆಯಿಂದ ಸ್ವಾಮೀಜಿಗೆ, 'ನಿಮ್ಮವರು ನನ್ನ ಹುಡುಗನನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ' ಎಂದು ಟೆಲಿಗ್ರಾಂ ಬಂದಿದೆಯಂದು, ಕಲ್ತಕ್ಕೆಗೆ ಬಂದಾಗ ನನಗೆ ತಿಳಿಯಿತು. ನಾನು ಸ್ವಾಮೀಜಿಯನ್ನು ಭೇಟಿಯಾಗಲು 'ಶ್ರೀಮಾತೆ ಯವರ ಮನೆ'ಗೆ (ಬೋಸ್‌ಪಾರಾದ ಬಾಡಿಗೆ ಮನೆ) ಹೋದೆ. ಅಂದು ಅವರು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬರುವವರಿದ್ದರು. ನನ್ನನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಲೇ ಸ್ವಾಮೀಜಿ ಮೃದುವಾಗಿ ನಗುತ್ತ ತಿರಸ್ಕಾರದಿಂದ, 'ಅನಾಥ ಹುಡುಗನಿಗಾಗಿ ಅಷ್ಟೊಂದು ಲಾಲಸೆಯೇ?' ಎಂದರು. ನಾನು ವಿಷಯವನ್ನೆಲ್ಲ ಮುಚ್ಚುಮರೆಯಿಲ್ಲದೆ ಹೇಳಿದಾಗ ಅವರು ಸಂತೋಷಗೊಂಡರು.

“ನಿಜವಾದ ಸಂನ್ಯಾಸಿಯಾಗುವುದು ಸುಲಭದ ಮಾತೆ? ಸಂನ್ಯಾಸಿಯಾಗುವ ಮುನ್ನ ಎಷ್ಟು ಸಾಧನೆ, ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ! ಕಠೋರ ಹಸಿವು, ಬಾಯಾರಿಕೆ, ಶೀತ, ಉಷ್ಣವನ್ನು ಸಹಿಸುವುದು, ನಿಂದೆ, ಸ್ತುತಿ ಎರಡೂ ಒಂದೇ ಎನ್ನುವುದು - ಇದೇನು ಸುಲಭವೆ? ನಾನೊಬ್ಬನೇ ಮೌನವಾಗಿ ಗಂಭೀರಭಾವದಿಂದ ಚಿಂತನೆ ಮಾಡಿದೆ: ಮುಖಕ್ಕೆ ಒಂದೆಡೆ ಶ್ರೀಗಂಧ, ಇನ್ನೊಂದೆಡೆ ಮಲ ಎಸೆಯುತ್ತಾರೆ. ಯಾರೋ ಹೂಮಾಲೆಯನ್ನು ಹಾಕಿ ಆದರಿಸುತ್ತಾರೆ, ಅನಂತರ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಅಪಮಾನ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಹೊಡೆಯುತ್ತಾನೆ, ಮೈಮೇಲೆ ಕೊಳೆಯನ್ನು ಎರಚುತ್ತಾನೆ, ಓಡಿಸುತ್ತಾನೆ. ನಾನು ಎಲ್ಲ ಅವಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲೂ ಸ್ಥಿರವಾಗಿದ್ದೇನೆ.

“ಈ ಕ್ಷಣ ಮರುಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದೇನೆ, ಮರು ಕ್ಷಣ ತುಷಾರಾವೃತ ಪರ್ವತಶಿಖರಗಳು! ಇವೆಲ್ಲ ನಮ್ಮ ಧ್ಯಾನದ ವಿಷಯಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಯಾರಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ, ಯಾರು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ? ಎಲ್ಲರೂ ಮೈಗಳ್ಳರು, ಕೆಲಸದಿಂದ ಜಾರಲು ನೋಡುತ್ತಾರೆ. ಯಾರು ಎಷ್ಟು ದುಡಿಯುತ್ತಾರೋ ಅವರಿಗೆ ಅಷ್ಟೇ ಲಭಿಸುವುದು. ಕೆಲಸ ಮಾಡದ ಮೈಗಳ್ಳನಿಗೆ ಸಿಗುವುದೂ ಶೂನ್ಯವೇ!

“ಪ್ರತಿದಿನ ಮಲಗುವಾಗ ಇವತ್ತು ಏನು ಮಾಡಿದೆ, ಎಷ್ಟು ಬಾರಿ ಭಗವಂತನನ್ನು ಕರೆದೆ, ಯಾರ ಮನಸ್ಸಿಗೂ ನೋವುಂಟು ಮಾಡಿಲ್ಲ ತಾನೆ - ಎಂದೆಲ್ಲ ಆಲೋಚಿಸುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು. ಇನ್ನಷ್ಟು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ, ಪಾರಾಯಣ ಮಾಡಬೇಕು. ಜಪ ಹಾಗೂ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ. ಧ್ಯಾನ ಬಹಳ ದೂರದ ಮಾತು. ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹೆದರಿ ಧ್ಯಾನಕ್ಕೆ ಕುಳಿತವನಿಗೆ ನೋಗ ಕಟ್ಟಬೇಕೆಂದು ಸ್ವಾಮೀಜಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ನಾನಾದರೋ ಗುದ್ದಲಿ ಕೊಟ್ಟು ಮಣ್ಣು ಅಗೆಯಲು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಭಕ್ತಿ ನೀಡು, ವಿಶ್ವಾಸ ನೀಡು, ದರ್ಶನ ನೀಡು ಎಂದು ಯಾವಾಗಲೂ ಜಪ, ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಕೇವಲ ಜಪ ದಿಂದೇನು ಪ್ರಯೋಜನ? 'ಮಾಲಾ ಜಪೇ ಸಾಲಾ, ಕರ ಜಪೇ ಭಾಯಿ, ಮನೇ ಮನೇ ಜಪೋ ತಬೇ ಬಲಿಹಾರೀ ಜಾಯಿ ||' (ಅಧ್ಯಮನು ಜಪಮಾಲೆಯಲ್ಲಿ ನಾಮಜಪ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

ಮಧ್ಯಮನು ಕರಜಪ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಉತ್ತಮನು ಮಾನಸಿಕ ಜಪ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ, ಅದರಿಂದ ಭಗವದ್ದರ್ಶನವುಂಟಾಗುತ್ತದೆ.)

* * *

೦೮ನೇ ಡಿಸೆಂಬರ್, ೧೯೩೬: ಆಶ್ರಮದ ಒಬ್ಬ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ ತನಗೆ ಬಹಳ ಕೆಲಸವಿದೆ, ಬಿಡುವೇ ಇಲ್ಲ, ಬಾಬಾ ಬಳಿ ಬಂದು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಲು ಸಮಯ ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ; ತಾಕೂರ ಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ತನಗೆ ಸಹಾಯಕರಾದರೂ ಇಲ್ಲ ಎಂದೆಲ್ಲ ಹೇಳಿದ. ಬಾಬಾ ಅವನಿಗೆಂದರು: “ಯಾವಾಗಲೂ ಕೆಲಸ ಮಾಡು. ಕೆಲಸದ ಒತ್ತಡದಿಂದ ನನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಯಾರಿಗಾದರೂ ಬರಲಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ, ನನ್ನ ಬಳಿ ಕುಳಿತು ಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂದರೆ ನನಗೆ ಸಂತೋಷವೇ. ಯಾರು ತುಂಬ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಾರೋ ಅಥವಾ ಯಾವುದಾದರೂ ಕೆಲಸದ ನಿಮಿತ್ತ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟುಕೊಂಡು ದೂರ ಎಲ್ಲಿಗಾದರೂ ಹೋಗಿದ್ದರೆ, ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಅವನ ಹತ್ತಿರವೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಕೆಲಸ ಮಾಡು. ನಿನ್ನ ದಿನ್ನು ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ವಯಸ್ಸು. ಚಿಕ್ಕ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಾನೂ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಈಗ ಪರಾವಲಂಬಿಯಾಗಿದ್ದೇನೆ, ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೀಯಲ್ಲ.

“ಇನ್ನು ಪೂಜೆಯೇ? ಪೂಜೆ ಮಾತ್ರ, ಇನ್ನೇನು ಕೆಲಸವಿದೆ? ಅದನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡಿ ಲಾಭವಿಲ್ಲ. ನಾನು ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಪೂಜೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಒಂದೊಂದು ಕೃಷ್ಣಕಲಿ (ಸಂಜೆಮಲ್ಲಿಗೆ) ಹೂವನ್ನರ್ಪಿಸಲು ೫ ನಿಮಿಷ ತಗಲುತ್ತಿತ್ತು. ಇತ್ತ ತಾಕೂರರ ಎದುರು ತಿನಿಸು ಗಳೆಲ್ಲ ತಯಾರಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದವು, ಅದರ ತಾಕೂರರಿಗೆ ನೈವೇದ್ಯ ವಾಗಿಲ್ಲ. ನನಗೆ ಅದರ ಕಡೆ ಗಮನವೇ ಇಲ್ಲ. ಪೂಜೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಎಲ್ಲ ಕೆಲಸವೂ ಪೂಜೆಯೇ; ಕೋಣೆ ಗುಡಿಸಬೇಕು, ಒರಸ ಬೇಕು, ಪಾತ್ರೆಗಳನ್ನು ತೊಳೆಯಬೇಕು. ಹೂಗಳನ್ನು ಕೊಯ್ದು ಅಣಿಮಾಡಬೇಕು, ಹಣ್ಣು ಕತ್ತರಿಸಬೇಕು - ಎಲ್ಲ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನೂ ಪೂಜಾಭಾವದಿಂದಲೇ ಮಾಡಬೇಕು. ಜೊತೆಗೆ ಇಷ್ಟಮಂತ್ರದ ಜಪ ಮಾಡಬೇಕು, ಇಷ್ಟದೇವತೆಯ ಚಿಂತನೆ ಮಾಡಬೇಕು.

“ಅನಂತರ ಪೂಜೆ? ಬೊಗಸೆ ಬೊಗಸೆ ಪುಷ್ಪಾಂಜಲಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು, 'ಇದನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಪ್ರಭು, ಹೂವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ!' ಎನ್ನುತ್ತಾ ಅರ್ಪಿಸಬೇಕು. ಚಂದನವನ್ನು ಹಚ್ಚಿ, ಹೂವಿನ ಹಾರ ವಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ತೊಡಿಸಬೇಕು - ಚಿತ್ರಪಟದ ಬಳಿ ಅಲಂಕರಿಸಬೇಕು. ಬೇರೆ ಯಾವ ಚಿತ್ರಗಳಿವೆ - ಅವೆಲ್ಲವಕ್ಕೂ ಒಂದೆರಡು ಹೂಗಳನ್ನಿಡಬೇಕು. ನಂತರ ತಾಕೂರರಿಗೆ ನೈವೇದ್ಯ ಮಾಡಬೇಕು. ನಿವೇದಿಸುವಾಗ, 'ಸೇವಿಸಿ ಪ್ರಭು, ಇದೇ ನಿಮ್ಮ ಊಟ-ತಿಂಡಿ. ಇಂದೇನು ಸಿಕ್ಕಿದೆಯೋ ಅದನ್ನೇ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ತಿನ್ನಿ, ತಾಕೂರ' ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಬಾಗಿಲನ್ನು ಮುಚ್ಚಿ ಹೊರಗೆ ಬಂದು ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತು ಜಪ ಮಾಡಬೇಕು. ಆಗ ತಾಕೂರರು ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದು ಭಾವಿಸಬೇಕು. ಇದೇ ಪೂಜೆ. ಬಾಣಲಿಂಗದಲ್ಲೇ ಎಲ್ಲ ದೇವದೇವತೆಗಳ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಬಹಳ ಸರಳವಾಗಿ ಮಾಡಬಹುದು ಎಂದು ಶರತ್ ಮಹಾರಾಜರು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು.”